

DLO-Rijksinstituut voor Visserijonderzoek

Postbus 68
1970 AB IJmuiden
Tel.: 0255 564646
Fax.: 0255 564644
Internet:postkamer@rivo.dlo.nl

Postbus 77
4400 AB Yerseke
Tel.: 0113 572781
Fax.: 0113 573477

Intern RIVO-DLO rapport

Nummer: 96.005

Strategische onderzoekvisie Technologisch Onderzoek RIVO-DLO 1997 - 2000+

ir. F.A. Veenstra

Datum: mei 1996

Aantal exemplaren: 40
Aantal pagina's: 10
Aantal tabellen:
Aantal figuren:
Aantal bijlagen: 5

Dit rapport mag niet geciteerd worden.

304-27 W

Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave:	2
1. Inleiding	3
1.1 Ontwikkelingen	3
1.2 Accenten en prioriteiten.....	3
1.3 Samenwerking	3
2. Strategische uitgangspunten en kritische succesfactoren	4
2.1 Strategische uitgangspunten TO	5
2.2 TO kerncompetenties en wetenschappelijke onderzoek-thema's TO.....	6
2.3 Personeelsbedleid, TO kennis (fte's) en uitbreiding.....	7
3. Marketingstrategie en -plannen	10

1. Inleiding

Ter voorbereiding op de Strategie Conferentie RIVO-DLO (Egmond aan Zee, 20 en 21 juni 1996) is onder leiding van Bob ten Hoope (cDLO, organisatieadviseur) een afdelingsbrede discussiedag belegd en gehouden (21 feb. '96).

Hieraan voorafgaande hebben diverse TO projectleiders, al dan niet teruggekoppeld naar de projectmedewerkers, de stand van zaken en voortgang met betrekking tot het meerjarenonderzoekprogramma 1994 - 1997 gegeven alsmede hun strategische visie en bijbehorende kritische succesfactoren.

1.1 Ontwikkelingen

Uiteraard begint de afdeling hierbij niet op nul, omdat er reeds een aantal ontwikkelingen voor de komende jaren al in gang is gezet en een aantal projecten in 1997/98 nog zal doorlopen. Zo is er inmiddels drie jaar ervaring opgedaan met de koppeling van het technische, de oorspronkelijke offshore visserijtechnieken en het technologische onderzoek, voorheen de IVP-TNO groep procestechnologie. Ook is vanaf 1 januari 1996 de intensieve visteeltgroep formatief bij de afdeling T&T opgenomen, waarna de naam is veranderd in de afdeling Technologisch Onderzoek. Daarom zullen de TO onderzoekthema's dan ook in de komende jaren sterk bepaald worden door de reeds ingeslagen formatieve en commerciële weg.

1.2 Accenten en prioriteiten

De TO kerncompetenties worden voortaan aangeduid met de 3 V's:

- Visserijtechnieken, in het bijzonder de selectiviteit en ecosysteem-effecten*
- Visserijketens, in het bijzonder de integrale kwaliteit en (bio)conversies*
- Visteelt, in het bijzonder de waterkwaliteit en de visgezondheid, waarbij de informatietechnologieën een belangrijke inbreng hebben.*

Echter welke (meerjaren)projecten er al lopen en nog opgestart moeten worden, is sterk afhankelijk van de gerealiseerde/te realiseren (mede)financiering, zowel nationaal als internationaal. De sterk veranderende RIVO-DLO omgeving en de recente ervaringen en visserijpolitieke ontwikkelingen bevestigen inmiddels, dat de ingeslagen weg perspectieven biedt.

1.3 Samenwerking

Voorwaarde is, dat de verschillende onderzoekdisciplines en onderzoekers elkaar weten te vinden en ook slagvaardig naar buiten, zowel binnen als buiten Nederland gaan opereren. Op de a.s RIVO strategie conferentie zullen hiervoor duidelijke afspraken en vervolgacties vastgesteld moeten worden.

Niet geheel vrijblijvend omdat de RIVO-DLO omgeving in sterke mate bepaald wordt door de thans geldende nationale en Europese beleidsdoelstellingen en de maatschappelijke

ontwikkelingen. Samengevat zal het TO (en RIVO-DLO) visserijonderzoek met de volgende randvoorwaarden en ontwikkelingen te maken hebben c.q. krijgen:

- (inter)nationale duurzame visserij, in het bijzonder evenwicht tussen vangstcapaciteit en vangstmogelijkheden alsmede de kweekvis- en importvis-mogelijkheden.*
- ecologiseringstendens, in het bijzonder het spanningsveld tussen de ecologie enerzijds en de economie en technologie anderzijds*
- marktontwikkelingen visserijproducten, in het bijzonder tegemoetkomend aan de huidige en toekomstige consumentenwensen*
- werkgelegenheidsaspecten, niet alleen de continuïteit maar ook de kwaliteits-zorgsystemen.*

De visserijproblemen van vandaag en morgen zijn zo complex en internationaal, dat alleen door een RIVO brede samenwerking kosten-effectieve (praktijk- en beleids)oplossingen gerealiseerd kunnen worden. Reeds voor velen binnen/buiten RIVO een open deur, maar in de dagelijkse praktijk valt de afdelings- en instituuts-overschrijdende samenwerking nog al eens tegen.

2. Strategische uitgangspunten en kritische succesfactoren

Tijdens de TO discussiedag (21 febr. '96, voorzitter Bob ten Hoope, cDLO) zijn de strategische uitgangspunten uitvoerig aan de orde gekomen. Niet alleen de strategische visies (meerjarenonderzoek), maar ook wat willen de TO'ers binnen de veranderende (RIVO-)DLO omgeving wel of niet zijn, dan wel doen of laten. De koers van het Strategisch Plan DLO geldt hierbij als leidraad, in het bijzonder de verzelfstandiging tot een markgerichte organisatie. De vragen van de opdrachtgevers en de wetenschappelijke ontwikkelingen zijn hierbij (mede)richtingbepalend. De haalbaarheid ervan wordt bepaald door de kritische TO- en RIVO-DLO succesfactoren.

2.1 Strategische uitgangspunten TO

TECHNOLOGISCH VISSERIJONDERZOEK:	TECHNOLOGISCH VISSERIJONDERZOEK:
ZIJN: wel	ZIJN: niet
• flexibel en dynamisch • betrouwbaar en onafhankelijk • aantrekkelijke onderzoekspartner • multi-disciplinair en toegepast wetensch. • breed en innovatief • marktgericht en (inter)nationaal • voor praktijk en beleid	• navelstaren en inefficiënt • ongeloofwaardig en afhankelijk • te duur en star • mono cultures en ad hoc benadering • verouderde en beperkte kennis • aanbodgericht en lokaal • voor slechts één grote klant
DOEN: wel	DOEN: niet
• toegepast wetenschappelijk onderzoek voor een duurzame visserij • ketengerichte, interdisciplinaire aanpak en samenwerking • 70 % capaciteit op meerjarenonderzoek projecten en 30 % op kleinere, ad hoc projecten • duurzame expertiseontwikkeling en een flexibel personeelsbeleid	• geen branchevreemd onderzoek • contacten met (inter)nationale visserijbedrijfsleven en beleid verliezen • uitvoeren projecten met een onevenwichtige prijs/kwaliteitsverhouding • accepteren van discontinuïteit m.b.t personeel, expertiseontwikkeling en investeringen

2.2 TO kerncompetenties en wetenschappelijke onderzoeksthema's TO

TO kerncompetenties* en wetenschappelijke onderzoeksthema's	lopende projecten ≥ 1996	(nieuwe)markten en financiering	K.S.F.
•<u>visserijtechnieken</u>*: -ecosysteem effecten en selectiviteit(1) -beleidsgericht(2) -efficiënte visserij vangst- en scheepstechnieken(3)	zie <i>bijl. 1 (BvM) en nota Dir. Viss. 964135, 29 april '96 (beleidsevaluatie sel. technieken)</i> (1): -Sobetra (EU), Wiron(JacZon), Rescue(EU), Cetasel(EU), Impact(EU) (2): -Beon, Reduce (FAIR voorstel), Seldat (FAIRvoorstel) (3): Altstim, Disco, Zuigvissen op mosselen en kokkels	-LNV(SEO), EU, PV (?) -part. (?) -vermarkten van kennis buiten Europa (FAO, Wereldbank, overheden, particulieren)	-<u>visserijbeleid</u>: duidelijke koers t.b.v. realisatie duurzame en concurrerende visserij -<u>praktijk</u>: meedenken, medefinanciering en bereidheid toepassen -<u>milieugroepen</u>: invloed bij beleid en praktijk -<u>inzet RIVO-kennis</u>: m.b.t gedrag vis, schelpdieren en zeezoogdieren
•<u>visserijketens</u>*: -proces technologie (1) -modelleren (2) -kwaliteitszorgsystemen (3)	zie <i>bijl 2 (FV)</i> (1): -MAP verpakkingen visprodukten (filets, mosselen) (2): -adviezen HACCP, koude- en bewaarstechnieken (3): AKK projecten, conceptuele aanpak integrale kwaliteit	-EU, PV (?), LNV (SEO ?) -AKK financiering/Senter -particuliere bedrijven(?) -vermarkten van kennis buiten Europa	-<u>beperkingen</u> Nederlandse aanvoer en import-/ export-mogelijkheden -<u>rentabiliteit</u> verwerkende bedrijven -<u>consumentengedrag</u> m.b.t keurvis (concept) -<u>commerciële follow-up</u> AKK projecten
•<u>(intensieve) visteelt</u>*: -teelttechnieken (1) -visgezondheid en diergeneesmiddelen (2) -afvalwater(3)	zie <i>bijl. 3 (AK)</i> (1): BBS (bedrijfs begeleidingssysteem en) (2): ontwikkeling visvoer (3): adviezen	-PV, LNV (SEO?). EU -AKK financiering -vermarkten van kennis buiten Europa	-<u>rentabiliteit</u> visteelt in recirculatiesystemen -<u>consumenten</u> gedrag m.b.t kweekvis -<u>LNV bijdrage</u> i.v.m. alternatieven zeevisserij

• <u>(bio)conversie en doden vis :</u> -valorisatie (bij)vangsten (1) -benutting bijprodukten(2) -dodingsmethoden vis(3)	zie <i>bijl. 4 (HvdV):</i> (1): scholschijf, benutting discards (2): collagenen, functionele eiwitten, enzymen, haringresten (Senter) (3): paling en meerval, inventarisatie voor kweek-, zoetwater- en zeevis	-LNV (SEO), EU -part. -DB en PV(?) -vermarkten van kennis buiten Europa	-hoe ver voert LNV/EU het <u>profijtbeginssel</u> door i.v.m. SEO gelden -<u>rentabiliteit</u> bedrijven en -druk van <u>milieugroepen en overheid m.b.t.</u> kwaliteit en welzijn
• <u>informatie-technologieën:</u> -automatisering(1) -logistiek(2) -telecommunicatie(3)	zie <i>bijl. 5 (FS)</i> (1): ontw. databases visbestanden (2): AKK projecten, (3): Edivis, Transvis	-EU, LNV (SEO?) -Senter -vermarkten van kennis buiten Europa	-succes effectieve en <u>toegankelijke databases</u> binnen/buiten RIVO-DLO -grootte en efficiëntie <u>AIV groep</u>

**) een marktsegment bestaat uit een groep opdrachtgevers die een vergelijkbare kennisbehoefte hebben en overeenkomstige eisen stellen aan begeleiding en service.

2.3 Personeelsbeleid, TO kennis (fte's) en uitbreiding

Wat het personeelsbeleid betreft onderschrijft TO de missie en activiteiten zoals vastgesteld en beschreven in het Strategisch Plan DLO (SP 1996 - 1998). In het nieuwe, nog niet goedgekeurde formatieplan van de afdeling Technologisch Onderzoek (versie 5.0. okt.1996) is dit nader ingevuld.

De TO kerncompetenties en wetenschappelijke onderzoekthema's zijn hierbij aan de langere termijn marktperspectieven (marktsegmenten**) gekoppeld. Dit vraagt zowel voor TO als RIVO breed een ander type onderzoeker en organisatie (zie ook besturingsmodel RIVO-DLO, mei '96). Enerzijds is dit via (bij)scholing, training en opleiding te realiseren, anderzijds via instroming, door- en uitstroming (zie ook discussienota Kinabu, april '96).

De overgang van inputfinanciering naar outputfinanciering in een volledig marktgerichte organisatie, vereist de volgende kwalificaties van de onderzoekers en medewerkers:

- klant- en marktgericht (inzicht en representatief, internationaal)
- resultaat gericht (zakelijk en kwaliteitsbewust)
- gericht op samenwerking (bereidheid en initiatieven)
- gericht op innovatie (creatief en stimulerend)
- flexibel, mobiel en dynamisch (vak- en afdelings-, instituutoverschrijdend).

Indien TO de huidige markten en de nieuwe te onderzoeken markten actiever wil gaan bewerken dan zullen per marktsegment minimaal de volgende werk- en denkniveaus aanwezig moeten zijn: 1 x ACAD., 2 x HBO en 1x MBO.

Het voordeel hiervan is, dat ook bij ziekte, verlof dan wel werkzaamheden buiten het instituut altijd iemand inhoudelijk en organisatorisch aanspreekbaar is zodat sneller op de markt- en samenwerkingsmogelijkheden, in- en extern ingespeeld kan worden. Bovendien spreekt het onderzoeksteam dan zowel de taal van de praktijk als het wetenschappelijk onderzoek en zijn er voldoende mensen voor het laboratorium en veldwerk. Afhankelijk van de marktontwikkelingen zou de vaste TO-bezetting uitgebreid kunnen worden met tijdelijke krachten, stagiaires en studenten, waar dan ook voldoende TO'ers aanwezig zijn om hen goed aan te kunnen sturen.

TO kerncompetenties* /wetenschappelijke onderzoekthema's	TO kennis, expertise en aantal fte's d.d. 1 juni '96	Uitbreiding kennis, expertise, fte's en (bij)scholing, training en opleiding	In- en externe samenwerking (afdelings- en instituutoverschrijdend
•<u>visserijtechnieken</u>*: marktsegment: -selectiviteit en vismethoden	-acad. 1x -HBO 4x -MBO 4x	-toegepast wetenschappelijke werk-, denkniveau (verjonging) -kennis m.b.t gedrag vis, schelpdieren en zeezoogdieren -computer aided designing/simulation models -kennis marketing -expertise buitenlandse projecten	-met afdelingen BIO en Aqua -universiteiten en HBOinstituten -buitenlandse zusterinstituten -IMAG-DLO, LEI-DLO -NIOZ
•<u>visserijketens</u>*: marktsegment: -visprocestechnologie -koude- en bewaar-technieken -kwaliteitszorgsystemen	-acad. 4x* -HBO 2x -MBO 1x *) 1x najaar met VUT 1x in outplacement traject '96	-kennis marketing -ervaring buitenlandse projecten -CAD/hygiënisch ontwerpen apparatuur levensmiddelentechnologie - ketenkennis/CA modelleringstechnieken -kennis logistiek /import/export -nieuwe sensorisch onderzoekstechnieken -opzetten database allochtone vissoorten	-met afdeling MKV, Aqua -ATO-DLO, RIKILT-DLO, LEI-DLO, IMAG-DLO -LUW en HBO instituten -buitenlandse zusterinstituten -TNO Voeding

• <u>(intensieve) visteelt*</u> marktsegment: -recirculatiesystemen	-acad. 1x -HBO - -MBO 2x* *) 1x uitstroom in aug.	-i.v.m. buitenlandse markten: 1x acad. + 1x HBO + 1x MBO erbij -AIO plaats -acquisitie/marketing -CA modelleren -ketenkennis kweekvis	-met de afdeling AQUA, MKV -LUW en HBO opl. -LEI-DLO, RIKILT-DLO, IMAG-DLO -buitenlandse zusterinstituten
• <u>(bio)conversie en doden vis</u> marktsegment: -valorisatie, food- en non-foodtoepassingen, novel protein food	-acad. 1x -HBO - -MBO -	-uitbreiding fte's met 1x HBO en 1x MBO -AIO plaats -proceskundige kennis -kennis bewustloosheid en dood van vis	-met de afdeling MKV, AQUA, BIO -ID-DLO, ATO-DLO, LEI-DLO -LUW, U van Utrecht -buitenlandse zusterinstituten
• <u>informatie technologieën *</u> marktsegment: -databases/data warehousing visserijonderzoek -automatisering/mechanisatie visserijonderzoek -informatica en marionica	-acad. 1x -HBO 2x* -MBO 1x *) 1x in opleiding	-uitbreiding systeembeheer met 1x fte -effectievere aansturing AIV groep -kennis van acquisitie en marketing -CA modellerings-technieken	-met alle afdelingen RIVO-DLO, incl. ondersteuning -IMAG-DLO, LEI-DLO, SC-DLO -universiteiten en informaticaopleidingen

De leeftijdsamenstelling van de medewerkers van de afdeling is onevenwichtig. Alhoewel velen nog jong van hart en dynamisch zijn, is de bestaande kennis en expertise (opbouw) hier en daar al niet meer toereikend voor de veranderende markten en het ontwikkelen van nieuwe onderzoekmarkten. Ook zal over ca. vijf jaar een VUT uitstroom (kunnen) plaatsvinden en daarmee veel onderzoek- en praktijkexpertise verdwijnen. Het streven van de afdeling TO is er dan ook opgericht vroegtijdig jonge/tijdelijke krachten aan te trekken om ingewerkt te worden en bij goed functioneren in de formatie op te nemen.

Wat de samenwerking met de andere afdelingen betreft is bij velen, sommigen ook niet, de wil wel aanwezig, maar ontbreekt het veelal aan tijd hier een actieve invulling aan te geven. Lopende afdelingsprojecten en (inter)nationale verplichtingen zijn hier meestal debet aan. Een duidelijker RIVO-DLO besturingsmodel, een RIVO- breed marketingplan en SMART* afspraken tijdens de a.s. Strategische Conferentie (Egmond, 20/21 juni '96) kunnen hier uitkomst bieden.

*) Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Reëel, Tijdgebonden

3. Marketingstrategie en -plannen

marketingstrategie	marketingplannen	knelpunten	plan van aanpak
<u>DLO</u> -Strategisch plan '96-'98 -marketingoverleg (Theo Hutten, cDLO) -overleg internationale betrekkingen (Fons Werry, cDLO) -overleg interne/externe communicatie (Peter Stoel, cDLO)	Renesse missie en uitgangspunten <i>DLO wil zich ontwikkelen tot een marktgerichte onderzoekorganisatie aangestuurd door vragen van de opdrachtgevers en door de wetenschappelijke ontwikkelingen</i>	Spanningsveld tussen wetenschap bedrijven (top-down) en vermarkten van kennis (bottom-up) in binnen en buitenland	-in 1997 opstellen ondernemingsplan -ontwikkeling Kenniscentrum Wageningen, waarin de DLO instituten, LUW en de proefstations -professionaliseren van de marktwerking en klanttevredenheidsmeting -afstemming DLO werkvelden en technologieën
<u>RIVO-DLO</u> -ad hoc -per afdeling -discussie over portefeuillehouders*, zonder follow-up -professionele koppeling PR en Marketing *) o.l.v. Agromarketing adviesbureau, '95	-binnen de afdeling, niet RIVO breed -opstellen RIVO Communicatieplan -oprichting van een projectenbureau	-spanningsveld tussen onderzoek wettelijke taken en opdrachten bedrijfsleven c.q. milieugroepen -samenwerking met EU zusterinstituten (voorstellen) en vermarkten kennis in Europa -organisatie RIVO	-Strategie Conferentie Egmond -schrijven Marketingplan ≤ sept. 1996 -uitwerken terms of reference (TOR) voor het vermarkten van kennis buiten Europa -aanstellen van een zichzelf terugverdienende markteer voor het hele RIVO onderzoek
<u>afdeling TO</u> -in DLO werkgroepen marketing etc. -actieve deelname beurzen, symposia etc. -systematisch bewerken huidige en nieuwe markten	-IVP-TNO ervaringen binnen/buitenland -TO voorbereiding Strategie conferentie Egmond -SMART SHELL, samen met AQUA een marketingplan voor de schelpdiersector -effectieve communicatie met de visserijpraktijk	-geen PV medefinanciering meer door sterk afgenomen quota's -LNV hanteert het profijtbegingsel, bedrijven geen geld door problemen -multidisciplinaire aanpak alleen in praatstadium; PAG overleg mislukt	-intensief overleg met LNV voor mogelijkheden SEO onderzoek -uitwerking TOR vermarkten kennis buiten Europa -aantrekken tijdelijke krachten voor betaald onderzoek integrale aanpak -juiste personen opleiden voor effectieve acquisitie en marketing TO onderzoek -participeren in de juiste AKK projecten

Onderzoek visserijtechnieken meerjarenprogramma 1997- B . van Marlen

Thema	Strategische uitgangspunten	Kritische succesfactoren	Doelgroepen	Lopende projecten	Nieuwe Projecten	Mede-financiers	Expertise nodig	Samenwerking
Efficiëntieverbetring - energieverbruik	Brandstofprijzen kunnen stijgen. NL vissers willen verbruiken veel energie.	Beleid is er tegen i ivm over- capaciteit. Vissers willen zoveel mogelijk uit pk's halen. Investerings moeten zich snel terugverdienen	Vissers	Geen	Elektrische visserij?	?	Marketing	RIVO-DLO Visserijbedrijven Elektrotechnische firma's

Thema	Strategische uitgangspunten	Kritische succesfactoren	Doelgroepen	Lopende projecten	Nieuwe Projecten	Mede-financiers	Expertise nodig	Samenwerking
Beleidsgericht onderzoek	Men wil visserijbeleid. Men wil bescherming eco-systeem. Men wil vangst-handhaving.	Effectiviteit maatregelen. iii Beschikbaarheid (onderzoeks-) schepen.	LNV EU DG-XIV Visserij	Studies voor BEON (impact vistuigen) Boomkorselectiviteit op rondvis	REDUCE SELDAT Monitoren selectieparameters Interactie boomkor - offshore constructies Maaswijdtemeter (EU) Effectiviteit standaardisering sampling-netten	EU, LNV, instituten, ev. PV ETAP-studie en eventueel vervolg Concerted Action FAIR.96	Monsters nemen van benthos uit trawlspoor	RIVO, NIOZ., RWS-DNZ., SEAFISH, RVZ, BFAFI Onderzoeksinstituten en inspectiediensten Europa

Thema	Strategische uitgangspunten	Kritische succesfactoren	Doelgroepen	Lopende projecten	Nieuwe Projecten	Mede-financiers	Expertise nodig	Samenwerking
Eco-systeem effecten en selectiviteit	Overcapaciteit vraagt om selectievere netten.	Aantasting bodem door iii boomkorren zeer kritisch bekeken.	Visser, LNV, EU		Vermindering ecosysteem effecten boomkor (REDUCE)	EU, LNV, PV	samples nemen van bodemmonsters op zee	RIVO, RWS, NIOZ, RVZ, BFAFI, SEAFISH
		Bereidheid van visserij tot toepassing.	Visser, LNV, EU	Boomkorselectiviteit op rondvis (SOBETRA)		EU, LNV		RIVO, SEAFISH, RVZ
		Ontsnapte vis moet overleven.	Visser	Selectiviteit pelagische spanneten		JACZON	Acoustisch soortherkenning	RIVO+JACZON
			Visser, LNV, EU	Effect van garnalentuigen (RESCUE)		EU, LNV		RIVO, DIFTA, DIFRES, BFAFI, RVZ, IFREMER, SAST
			Visser, LNV, EU	Vermijden bijvangst zeezoogdieren in pelagische trawls (CETASEL)		EU, LNV	Kennis gedrag zeezoogdieren, Acoustiek	RIVO, KOL, HMAP, LUT, IFREMER, DIFTA
			LNV, EU	Alternatieve stimulering		LNV		
			LNV, EU	Impact van vistuigen (IMPACT I&II)		EU, LNV		

Thema	Strategische uitgangspunten	Kritische succesfactoren	Doelgroepen	Lopende projecten	Nieuwe Projecten	Mede-financiers	Expertise nodig	Samenwerking
Ketenbeheersing (Diepzeevis)	Veel kennis ontbreekt.	Is er een markt voor? iv	Visser	-	Kwaliteit - diepzeevis?	EU, LNV?	Assessment van deze stocks.	RIVO, SAMS. e.a.??
	Stocks niet gequoteerd	Kan er een produkt gemaakt worden?			Stock Assessment diepzeevis?		Vangsttechnieken.	
		Worden bestanden niet snel opgevist?					Processing-technieken	
		Moeilijk in regels te vatten. Toepasbaarheid laag ingeschat Betaalt kwaliteit zich terug?	Visser	-	Relatie kwaliteit en vangstechnieken	EU, LNV?		RIVO, DIFTA.

***** Strategisch meerjarenplan Technologisch Onderzoek 2000 + *****

VISSERIJKETENS

(concept 5 februari 1996)

IKB MEERJARENPROGRAMMA 1994 - 1995

Stand van zaken februari 1996

THEMA'S	≤ 1996	VERVOLG '97, '98 ...
IKB: kwalitatief beheersen en optimaliseren van aanvoer/kweek, verwerking, distributie visserijprodukten:	- tekortkomingen in kaart gebracht: * platvissector * pelagisch * garnalen * schelpdieren	- - ja ja (Smart Shell)
Opzetten kwaliteitssystemen	- HACCP - AKK voorstellen * Pull Vis * Pro Vis * Kweek Vis	ja - ja ja ja
Verdieping/verbreding wetenschappelijk onderzoek m.b.t. integrale kwaliteit	- predictive modelling - wat is vers (kwaliteti)	ja (ATO/LEI/RIVO) ja
Welzijn mens en dier in relatie tot kwaliteit visserijprodukten	- containerisatie II - Kotter 2000 - Trawler 2000 - Keurvis - diervriendelijk doden	- nee nee ja ja
Technische/technologische aspecten m.b.t. koel-vriesopslag, verpakking, transport, distributie	- verpakken mosselen - voorbegassen verse vis - collageen	ja ja ja

*** Strategisch meerjarenplan Technologisch Onderzoek 2000 + ***

VISSERIJKETENS

Kritische succesfactoren 1997-2000 +

THEMA'S	PROJECTEN	SAMENWERKING
* Ketenkennis: * Strategische studies ter vergroting keteninzichten	<u>Sectoren:</u> - verse vis - diepvriesprodukten - garnalen - schelpdieren	RIVO/LEI/ATO/LUW/ PV/AKK
* Lage kosten strategie	<u>Prijs/efficiency:</u> - aanvoer (goedkope) grondstoffen - lage(re) verwerkingskosten - standaardisatie in de productieketen <u>Schaalvergroting</u> * Kwaliteit: - standard (?) basis kwaliteit - goede marktconforme klassificatie	RIVO/LEI/PV/AKK/ bedrijfsleven
* Toegevoegde waarde strategie concumenten- c.q. thuispanels	<u>Supermarkten:</u> - acceptabele prijs - hoge uniforme kwaliteit - hoge uniforme dienstverlening - private label (keurvis) <u>Consumentenoriëntatie:</u> - acceptabele prijs - hoge uniforme kwaliteit - (keurvis)merk	Idem

*** Strategisch meerjarenplan Technologisch Onderzoek 2000 + ***

VISSERIJKETENS

Suboptimalisaties en gerichte ketenprojecten 1997-2000 +

MARKTSEGMENTEN	PROJECTEN	(MEDE)FINANCIERING
* Kwaliteitszorgsystemen (IKZ)	<u>Aanvoer:</u> - integrale kwaliteit bij vis- en kweektechnieken (produkt, arbo, milieu) <u>Verwerking:</u> - idem <u>Retailers:</u> - idem <u>Logistiek & informatie:</u> - predictive modelling <u>Kwaliteitsontwikkeling</u> - kwaliteitswaarborgsystemen - prijs/kwaliteit beoordeling (4 K's)	EU/LNV/PV/ particulieren
* Selectiviteit en vis/kweek methodieken	<u>Zie projecten IKZ</u>	
* Koude- en bewaartechnieken	<u>Houdbaarheidsverlenging:</u> - technieken (innovatie) - kosten/baten	EU/Particulieren/PV
* Vistechnologie	<u>Predictive modelling</u> - logistiek - informatiestromen	EU
* Bioconversie	<u>Valorisatie:</u> - bijvangst - benutting bijprodukten - verhogen toegevoegde waarde - non-food toepassingen (marificatie)	EU/PV/LNV/ particulieren
* Informatie	<u>Toepassingen:</u> - marktontwikkelingen - logistiek - predictive modelling	EU/PV
* Visteelt	<u>Nederlandse toepassingen:</u> - combinatie tuinbouw/ viskweek	LNV/AKK
* Buitenlandse markten	<u>Kennisoverdracht:</u> - beheersing produktieketen	Wereldbank, Asian Devel Bank

*** Strategisch meerjarenplan Technologisch Onderzoek 2000 + ***

VISSERIJKETENS

Scenariostudies 1997-2000 +

INNOVATIES	PROJECTEN	(MEDE)FINANCIERING
* Nieuwe vis(vangst) technieken en de keten consequenties	<u>Inventarisatie:</u> - platvissector - garnalensector <u>Kosten/baten studies</u>	EU/LNV
* Nieuwe viskweektechnieken	<u>Offshore:</u> - in samenwerking met agrotechnieken <u>On shore:</u> - in tuinbouw kassen <u>Outer space:</u> - "super space" vis	NRLO
* High tech visserij (afval) produktietechnieken	<u>Novel protein food:</u> - eiwitconcentraties <u>Non-food toepassingen:</u> - inventarisatie - pilots	NRLO/LNV

Sectie VISTEELT (3 fte)

Profiel doelgroepen:

- Viskwekers

- * ca. 40 bedrijven
- * omzet 0 mf '85 -> 25 mf aal, 3 mf meerval '95
- * sterke groei aal

- Leveranciers systemen/voer

- * 3 leveranciers voer
- * 3 leveranciers systemen
- * omzet sterk gerelateerd aan groei kweek
- * dierentuinen, momenteel groei

- LNV

- * van actieve stimulering naar passief volgen
- * voornamelijk 'defensief' ingesteld
- * nieuwe sector dus nieuwe regelgeving

- RWS/WVS

- * interesse deelaspecten, RIZA - afvalwater;
Veterinaire inspectie - diergeneesmiddelen

- EU

- * veel geïnvesteerd middels EOGFL
- * interesse aquacultuur algemeen groot
- * interesse recirculatie/paling klein

HUIDIGE AKTIVITEITEN

- *Bedrijfsbegeleidingssysteem visteelt*

- * korte-termijn onderzoek voor bedrijven en overheid
- * 3 speerpunten: teelttechniek, visgezondheid /diergeneesmiddelen en afvalwater
- * flexibel, praktijkgericht, individueel advies
- * 2 fte voor 4 jaar

- *AKK-project 'Kansen voor kweekvis'*

- * strategische studie mogelijkheden productie kweekvis in ketenverband
- * spin-off naar toekomstige projecten
- * '96 80 dgn RIVO

- *Onderzoek bot*

- * proefdieren voor toxicologisch onderzoek
- * experimenteel onderzoek MKV

- *Diversen*

- * ontwikkeling visvoer voor div fabrikanten
- * onderzoek/adviezen publieke aquaria

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN EN KANSEN

- Doorloop bedrijfsbegeleiding tot '98
 - * directe kontakten met bedrijven basis voor alle werk --> in toekomst systeem voortzetten

- .Teeltechniek: kostprijsverlaging
- .Visgezondheid: GVP, garantiesysteem
- .Afvalwater: zuivering, waterkwaliteit <-> vis

Financiering groter deel door bedrijven, overheidsaandeel blijft groot in vorm 'DLV/IKC-activiteiten'

- AKK -> pilots
 - .nieuwe soorten: bijv. tong?, snoekbaars?
 - .technische innovatie: systemen goedkoper

Financiering via bedrijf moeilijk, EU kan (contra?) of sigaar?

- Onderzoek bot: markt?
- Ontwikkeling/testen voeders: RIVO-standaard
 - * markt voor 50-100 kf/jr ?
- Systemen publieke aquaria
 - * sporadisch grote projecten
 - * ontwikkeling ?
- Samenwerking/synergie binnen TO?
 - * ketenbenadering kweekpaling (kwaliteit/afdoden/kostenbesparing)
 - * nieuwe kweektechnieken, off-shore
 - * simulatie-techniek: wakwal <-> vis

Aan: Frans Veenstra
Van: Hans van de Vis
Datum: 9 april 1996

BIJLAGE 4

Betreft: Concept-onderzoeksprogramma 1997, hoofdlijnen en SEO

In jouw nota van 22 februari 1996 wordt aangegeven dat (bio)conversie en doden van vis een van de TO onderzoeksthema's is. Ik neem aan dit nog steeds zo is. Ik vind daarom dat dit ook onder de hoofdlijnen voor 1997 (visserijtechnieken, visserijketens en visteelt) genoemd behoort te worden (zie nota van 9 april).

Voor (Bio)conversie zie ik de volgende aspecten:

Strategische uitgangspunten

Vermindering milieubelasting, benutting discards, betere benutting van natuurlijke grondstoffen uit zee.

Kritische succesfactoren

Gedragen door bedrijfsleven en overheid

Uitbreiding beschikbare capaciteit voor dit onderzoek (door invulling vacatures) bij TO

Doelgroepen/klanten

LNV vraagt expliciet om onderzoek naar benutting van discards. Ook bij visverwerkende bedrijven is er belangstelling (Bertus Dekker nam deel in FAIR projectvoorstel dat 15 september 1995 is ingediend. Ook bij bedrijven buiten de vissector is er belangstelling (deelname van RIVO-DLO in project door getrokken wordt door Spencerfood).

Welke projecten lopen door

Is er SEO beschikbaar voor visbiotechnologie in 1996

STD-3 project: Utilization of underutilized marine fish/crustaceae.

Nieuwe projecten

Voorstel is ingediend door Spencerfood over benutting van haringresten in veevoer.

Opnieuw indienen van EU-voorstel op gebied van eiwitten en voorstel met Stork als follow-up van collageen.

Medefinanciering: LNV, EZ, EU en bedrijfsleven.

Welke strategische expertise is noodzakelijk

Proceskundige aspecten van (bio)conversie

FTEs: 1.5 FTE en overige FTE wordt in voorzien door aantrekken LUW-ster en HAS-er)

Samenwerking

RIKILT-DLO en LUW namen deel in FAIR-proposal dat 15 september 1995 is ingediend.

Voor het doden van vis zie ik de volgende aspecten

Strategische uitgangspunten

Optimalisatie van slachten van vis met betrekking tot kwaliteit en welzijn. Toepasbaarheid van de methoden op grote schaal en waar mogelijk kosten besparing.

Kritische succesfactoren

Gedragen door bedrijfsleven en overheid en mogelijk kosten besparing.

Uitbreiding beschikbare capaciteit voor dit onderzoek (door invulling vacatures) bij TO

Doelgroepen/klanten

LNV vraagt expliciet om onderzoek naar slachten van vis: zij stelt voor 1996 SEO beschikbaar. Ook bij visverwerkende bedrijven is er belangstelling (Royaal B.V. nam deel in FAIR projectvoorstel dat 15 september 1995 is ingediend.

Welke projecten lopen door

Is er SEO beschikbaar voor doden van vis in 1996. Mogelijk in 1996 follow-up van inventariserende studie "Doden van vis: literatuurstudie en praktijkobservaties.

Nieuwe projecten

Voorstel voor een meerjarenonderzoeksprogramma is opgenomen in eindrapportage inventariserende studie "Doden van vis: literatuurstudie en praktijkobservaties.
Opnieuw indienen van EU-voorstel op gebied van doden van vis.

Welke strategische expertise is noodzakelijk

Onderzoek naar bewusteloosheid en dood van vis (in samenwerking met ID-DLO, de Universiteit van Bristol en de Universiteit Utrecht), en proceskundige aspecten van doden van vis
FTEs: 1.5 FTE en overige FTE wordt in voorzien door aantrekken LUW-ster en HAS-er)

Samenwerking

ID-DLO neemt deel in inventariserende studie "Doden van vis: literatuurstudie en praktijkobservaties en deelname van ID-DLO wordt voorgesteld in meerjarenprogramma

Betreft: Concept-onderzoeksprogramma 1997, hoofdlijnen en SEO

In jouw nota van 22 februari 1996 wordt aangegeven dat (bio)conversie en doden van vis een van de TO onderzoeksthema's is. Ik neem aan dit nog steeds zo is. Ik vind daarom dat dit ook onder de hoofdlijnen voor 1997 (visserijtechnieken, visserijketens en visteelt) genoemd behoort te worden (zie nota van 9 april).

Voor (Bio)conversie zie ik de volgende aspecten:

Strategische uitgangspunten

Vermindering milieubelasting, benutting discards, betere benutting van natuurlijke grondstoffen uit zee.

Kritische succesfactoren

Gedragen door bedrijfsleven en overheid

Uitbreiding beschikbare capaciteit voor dit onderzoek (door invulling vacatures) bij TO

Doelgroepen/klanten

LNV vraagt expliciet om onderzoek naar benutting van discards. Ook bij visverwerkende bedrijven is er belangstelling (Bertus Dekker nam deel in FAIR projectvoorstel dat 15 september 1995 is ingediend. Ook bij bedrijven buiten de vissector is er belangstelling (deelname van RIVO-DLO in project door getrokken wordt door Spencerfood).

Welke projecten lopen door

Is er SEO beschikbaar voor visbiotechnologie in 1996

STD-3 project: Utilization of underutilized marine fish/crustaceae.

Nieuwe projecten

Voorstel is ingediend door Spencerfood over benutting van haringresten in veevoer.

Opnieuw indienen van EU-voorstel op gebied van eiwitten en voorstel met Stork als follow-up van collageen.

Medefinanciering: LNV, EZ, EU en bedrijfsleven.

Welke strategische expertise is noodzakelijk

Proceskundige aspecten van (bio)conversie

FTEs: 1.5 FTE en overige FTE wordt in voorzien door aantrekken LUW-ster en HAS-er)

Samenwerking

RIKILT-DLO en LUW namen deel in FAIR-proposal dat 15 september 1995 is ingediend.

Voor het doden van vis zie ik de volgende aspecten

Strategische uitgangspunten

Optimalisatie van slachten van vis met betrekking tot kwaliteit en welzijn. Toepasbaarheid van de methoden op grote schaal en waar mogelijk kosten besparing.

Kritische succesfactoren

Gedragen door bedrijfsleven en overheid. Toepasbaarheid van de methoden op grote schaal en waar mogelijk kosten besparing.

Uitbreiding beschikbare capaciteit voor dit onderzoek (door invulling vacatures) bij TO

Doelgroepen/klanten

LNV vraagt expliciet om onderzoek naar slachten van vis: zij stelt voor 1996 SEO beschikbaar. Ook bij visverwerkende bedrijven is er belangstelling (Royaal B.V. nam deel in FAIR projectvoorstel dat 15 september 1995 is ingediend.

Welke projecten lopen door

Is er SEO beschikbaar voor doden van vis in 1996. Mogelijk in 1996 follow-up van inventariserende studie "Doden van vis: literatuurstudie en praktijkobservaties.

Nieuwe projecten

Voorstel voor een meerjarenonderzoeksprogramma is opgenomen in eindrapportage inventariserende studie "Doden van vis: literatuurstudie en praktijkobservaties.
Opnieuw indienen van EU-voorstel op gebied van doden van vis.

Welke strategische expertise is noodzakelijk

Onderzoek naar bewusteloosheid en dood van vis (in samenwerking met ID-DLO, de Universiteit van Bristol en de Universiteit Utrecht), en proceskundige aspecten van doden van vis
FTEs: 1.5 FTE en overige FTE wordt in voorzien door aantrekken LUW-ster en HAS-er)

Samenwerking

ID-DLO neemt deel in inventariserende studie "Doden van vis: literatuurstudie en praktijkobservaties en deelname van ID-DLO wordt voorgesteld in meerjarenprogramma

AIV ontwikkelingen

- PC's exit
- Netwerken steeds belangrijker
 - Voor medewerkers RIVO
 - Stroomlijning data acquisitie voor onderzoek
 - DataWarehousing.
 - Voor externe onderzoekers
 - DataWarehousing.
 - Voor de Visserij (EDIVIS)
- Data servers belangrijker